

Sakshandsamar: Per Velde

Kommunedirektør/rådmann:

Saksnr.	Utval	Møtedato
019/21	Formannskapet	15.03.2021
012/21	Kommunestyret	22.03.2021

Kapitalutvidelse i Marin Energi Testsenter AS

Formannskapet 15.03.2021:

Behandling:

Tillegg nytt punkt 5, foreslått av Alf Magne Grindhaug, Kristelig Folkeparti

Kommunestyret gir ordfører fullmakt til å fravike kommunens forkjøpsrett til aksjer i Marin Energi Testsenter AS som Norce Norwegian Research Centre AS ønsker å overføre til Norce Innovation AS.

Rådmannens innstilling, foreslått av ,
Rådmannens forslag til vedtak:

1. Karmøy kommunestyre gir fullmakt til kommunens representant i kommende generalforsamling i Marin Energi Testsenter AS til å stemme for emisjon med kapitalutvidelse på inntil 10 millioner kroner, med tilhørende krav til vedtektsendring.
2. Karmøy kommunestyre vedtar å gi ordfører fullmakt til å tegne Karmøy kommune for 80 nye aksjer á 10.000 kroner, totalt 800.000 kroner, i Marin Energi Testsenter AS.
3. Karmøy kommunestyre vedtar at rådmannens eierstrategiske vurderinger i dette saksframlegget legges til grunn for kommunens eierstyring av selskapet fremover, herunder arbeid for vedtektsendringer i selskapet.
1. Tegningen dekkes over kommunens «Disposisjonsfond - næringsformål» avsatt fra tilskudd fra «Havbruksfondet».
I driftsbudsjettet gjøres følgende endringer i budsjettskjema 1A - Bevilgningsoversikt drift:
 - a. Bruk av disposisjonsfond endres med -800 000 kroner (inndekning).
 - b. Overføring til investering økes med 800 000 kroner (økt kostnad).

I investeringsbudsjettet gjøres følgende endringer i budsjettskjema 2A - Bevilgningsoversikt investering:

- a. Investeringer i aksjer og andeler i selskaper økes med 800 000 kroner. (økt kostnad).
- b. Overføring fra drift endres med -800 000 kroner (inndekning).

Grindhaug (KFR) fremmet følgende tilleggsforslag som punkt 5:

Kommunestyret gir ordfører fullmakt til å fravike kommunens forkjøpsrett til aksjer i Marin Energi Testsenter AS som Norce Norwegian Research Centre AS ønsker å overføre til Norce Innovation AS.

Votering:

Innstillingen fra rådmannen ble enstemmig vedtatt.

Tilleggs punkt fremsatt av Grinhaug (KRF) ble enstemmig vedtatt.

FSK- 019/21 Vedtak:

1. Karmøy kommunestyre gir fullmakt til kommunens representant i kommende generalforsamling i Marin Energi Testsenter AS til å stemme for emisjon med kapitalutvidelse på inntil 10 millioner kroner, med tilhørende krav til vedtektsendring.
2. Karmøy kommunestyre vedtar å gi ordfører fullmakt til å tegne Karmøy kommune for 80 nye aksjer á 10.000 kroner, totalt 800.000 kroner, i Marin Energi Testsenter AS.
3. Karmøy kommunestyre vedtar at rådmannens eierstrategiske vurderinger i dette saksframlegget legges til grunn for kommunens eierstyring av selskapet fremover, herunder arbeid for vedtektsendringer i selskapet.

4. Tegningen dekkes over kommunens «Disposisjonsfond - næringsformål» avsatt fra tilskudd fra «Havbruksfondet».

I driftsbudsjettet gjøres følgende endringer i budsjett skjema 1A - Bevilgningsoversikt drift:

- a. Bruk av disposisjonsfond endres med -800 000 kroner (inndekning).
- b. Overføring til investering økes med 800 000 kroner (økt kostnad).

I investeringsbudsjettet gjøres følgende endringer i budsjett skjema 2A - Bevilgningsoversikt investering:

- a. Investeringer i aksjer og andeler i selskaper økes med 800 000 kroner. (økt kostnad).
- b. Overføring fra drift endres med -800 000 kroner (inndekning).
- c.

5. Kommunestyret gir ordfører fullmakt til å fravike kommunens forkjøpsrett til aksjer i Marin Energi Testsenter AS som Norce Norwegian Research Centre AS ønsker å overføre til Norce Innovation AS.

Kommunestyret 22.03.2021:

Behandling:

Innstilling vedtatt med 42 stemmer mot 3 stemmer (KL 2, UA 1).

KST- 012/21 Vedtak:

1. Karmøy kommunestyre gir fullmakt til kommunens representant i kommende generalforsamling i Marin Energi Testsenter AS til å stemme for emisjon med kapitalutvidelse på inntil 10 millioner kroner, med tilhørende krav til vedtektsendring.
2. Karmøy kommunestyre vedtar å gi ordfører fullmakt til å tegne Karmøy kommune for 80 nye aksjer á 10.000 kroner, totalt 800.000 kroner, i Marin Energi Testsenter AS.
3. Karmøy kommunestyre vedtar at rådmannens eierstrategiske vurderinger i dette saksframlegget legges til grunn for kommunens eierstyring av selskapet fremover, herunder arbeid for vedtektsendringer i selskapet.

4. Tegningen dekkes over kommunens «Disposisjonsfond - næringsformål» avsatt fra tilskudd fra

«Havbruksfondet».

I driftsbudsjettet gjøres følgende endringer i budsjettskjema 1A - Bevilgningsoversikt drift:

- a. Bruk av disposisjonsfond endres med -800 000 kroner (inndekning).
- b. Overføring til investering økes med 800 000 kroner (økt kostnad).

I investeringsbudsjettet gjøres følgende endringer i budsjettskjema 2A - Bevilgningsoversikt investering:

- a. Investeringer i aksjer og andeler i selskaper økes med 800 000 kroner. (økt kostnad).
- b. Overføring fra drift endres med -800 000 kroner (inndekning).
- c.

5. Kommunestyret gir ordfører fullmakt til å fravike kommunens forkjøpsrett til aksjer i Marin Energi Testsenter AS som Norce Norwegian Research Centre AS ønsker å overføre til Norce Innovation AS.

SAKSFRAMSTILLING

Bakgrunn for saken

Marin Energi Testsenter AS (Metcentre) ble stiftet i 2009 av Karmøy kommune, Utsira kommune, Haugesund kommune, Haugaland Kraft AS, Norce (tidligere forskningsinstituttet Polytec) og Rogaland Ressursenter. Ved senere kapitalutvidelse i 2012, ble også Equinor (tidligere Statoil) og Rogaland fylkeskommune aksjonærer.

I vedtektene er selskapets formål definert til å stille til disposisjon testfasiliteter for ny teknologi innen marin fornybar energi under ulike forhold, samt bistand og alt som herved inngår.

Selskapet har vært initiativtaker til etablering av havvindklyngen «Norwegian Offshore Wind Cluster», som også fikk «Arena-status» av Innovasjon Norge i 2018. Klyngen hadde pr. desember 2020 221 medlemmer over hele landet. Medlemsmassen øker jevnt.

I praksis bidrar selskapet til næringsutvikling innenfor offshore vind og bidrar til økt forskningsaktivitet innenfor bransjen. Ambisjonen er å betjene et internasjonalt marked for fullskala testing innenfor marin energiproduksjon.

De siste årene har selskapet lykket med å bli blant verdens ledende testsentre for flytende offshore havvind. For å følge opp denne posisjonen og tilpasse tilbudet til utviklingen i markedet har selskapet behov for ny kapitalutvidelse.

Selskapet har gjort avtaler med to ulike prosjekter om testing de kommende årene. I tillegg er det inngått en opsjonsavtale med ytterligere ett prosjekt. Offshore havvind har fått stor internasjonal interesse. EU har nylig presentert sin nye strategi for området, og har prognoser som viser investeringer på 800 milliarder Euro i havenergi fram mot 2050. I dag er det installert 12 GW i havvind. Dette forventes å vokse til 60 GW i 2030, og 300 GW i 2050.

Sees dette i sammenheng med den betydelige satsningen på havvind i Nordsjøbassenget og regjeringens åpning av konsesjonssøknader for energiproduksjon ved «Utsira Nord», er selskapet i en meget gunstig posisjon til å tiltrekke seg prosjekter som kan bidra til verdiskaping og jobbskaping på Haugalandet. Derfor har også Haugesund kommune og Tysvær kommune (som ny aksjonær) signalisert at de også vil delta i planlagt emisjon.

Styret i selskapet har skissert et kapitalbehov på 10 millioner kroner, og vil legge fram forslag om en åpen emisjon for ekstraordinær generalforsamling i selskapet i den andre uken i mars 2021. Styret anmoder eksisterende aksjonærer om å delta i kapitalutvidelsen, men ser det også som hensiktsmessig for selskapets videre utvikling å invitere nye aksjonærer inn.

I 2015 var forrige gang selskapet gjennomførte en kapitalutvidelse. Det ble da hentet inn ca. 862.000 kroner i en rettet emisjon mot eksisterende aksjonærer. Emisjonskursen var den gang satt til kr. 2.000 pr. aksje, som var bokført til pålydende kr. 1.000 pr. aksje. Det ga selskapet en verdi på ca. 1,0 millioner kroner før emisjonen (såkalt «pre-money»). Det ble tegnet totalt 862 nye aksjer.

Karmøy kommune har i dag 110 aksjer i selskapet. I siste emisjon, som var i 2015, tegnet Karmøy kommune 100 av disse aksjene til en kurs på 2000 kroner pr. aksje, totalt 200.000 kroner.

I denne emisjonen foreslår styret å utstede 1000 nye aksjer til en kurs 10 ganger pålydende til 10.000 kroner pr. aksje, totalt 10 millioner kroner. Dette verdsetter selskapet til 13,67 millioner kroner før emisjon (såkalt «pre-money»). Styret har også utarbeidet en svært forenklet kontantstrømsanalyse som viser en nåverdi på 21,518 millioner kroner. Kontantstrømanalysen har blant annet ikke hensyntatt inngående balanse, finanskostnader, skatt eller risiko i inntekter eller kostnader, og kan ikke tillegges vekt i en vurdering av en verdsettelse av selskapet.

Karmøy kommune har ikke utarbeidet en eierstrategi for selskapet, men det må antas at kommunens engasjement i stiftelsen av selskapet i 2009 var knyttet til næringsutvikling i regionen, samt lokal jobbskaping i Skudeneshavn.

Det er naturlig at Karmøy kommune følger opp sitt aksjonæransvar og deltar i emisjonen med minimum tilsvarende eksisterende eierandel på 8 prosent, som tilsvarer 80 aksjer. Styret har planlagt ekstraordinær generalforsamling i uke 10 (fra mandag 8. mars 2021) og en tegningsfrist i uke 13 (fra mandag 29. mars 2021).

EIERSTRATEGISKE VURDERINGER FOR MARIN ENERGI TESTSENTER AS

Karmøy kommune har ikke utarbeidet en eierstrategi for selskapet. Det har det heller ikke vært kapasitet til i forbindelse med denne emisjon. For å vurdere deltakelse i emisjonen har administrasjonen likevel gjennomført en eierstrategisk vurdering av selskapet. Disse vurderingene er ikke tilsvarende grundig som ved normal utarbeidelse av en eierstrategi. Uansett vil vurderingene gi et langt bedre grunnlag for eierstyringen av selskapet enn det som er tilgjengelig i dag.

I mangel på eierstrategi for selskapet, kan kommunens eierskap i selskapet vurderes ut fra kommunens «Strategisk næringsplan», (jmf. kommunestyresak 124/17). Eierskapet samsvarer med næringsplanen på flere områder. Herunder strategi for utvikling av næringsklynger, hvor kommunens arbeid for næringsutvikling skal kjennetegnes av tilrettelegging av næringssynergier og klyngesamarbeid.

Samfunnsøkonomisk motiv for eierskapet

Regionens vekst i investeringer og verdiskaping må være minst på høyde med landsgjennomsnittet, Bergensregionen og Stavangerregionen, jmf. mål i «Utviklingsplan for Haugesundregionen» og kommunens egen «Strategisk Næringsplan», særlig i forhold til utvikling av infrastruktur for å tilrettelegge for private investeringer, næringssynergier og klyngesamarbeid. Finansiering av velferdstilbudet er avhengig av nye investeringer for å stimulere til verdiskaping og nye arbeidsplasser og dermed økt skatteinngang.

Haugalandet er meget godt posisjonert i forhold til nærhet til Nordsjøen og konsesjonsområder for flytende havvind, herunder Utsira Nord. Regionalt kan utbyggingsfasen av Utsira Nord gi 6500 arbeidsplasser og en verdiskaping på 13,5 milliarder kroner. Driftsfasen kan gi 200 arbeidsplasser og en årlig verdiskaping på 240 millioner kroner, jmf. Menon-publikasjon 99/2020.

Selskapets virksomhet har utviklet seg til å bli fremst i verden innenfor segmentet flytende havvind, og har bidratt til å bygge opp en industriklynge med internasjonale deltakere. Norwegian Offshore Wind Cluster har hovedkontor i Haugesund og postadresse Avaldsnes.

Den petromaritime næringen, med tilhørende leverandørindustri, er stor i regionen og gir et godt utgangspunkt for regionen til å delta i «det grønne skiftet» som ligger i havenergi. Når kommunen er vertskap for et testområde i verdensklasse, og regionen har hovedkontor for verdens største næringsklynge for offshore vindkraft, gir dette også regionens næringsliv en strategisk nærhet og et fortrinn til å delta i og få innsikt i den fremste utviklingen innen flytende havvind på verdensbasis. Dette kan også gi viktige synergier til selskaper som Karmsund Havn IKS, Haugaland Næringspark AS og Haugaland Kraft AS, som kommunen også har betydelige eierinteresser i. Motivet for eierskap i selskapet kan derfor defineres slik:

For Karmøy kommune er eierskapet i Marin Energi Testsenter AS motivert ut fra et samfunnsøkonomisk perspektiv. Formålet med eierskapet i selskapet er å tilrettelegge for investeringer i utvikling i en ny framtidsrettet fornybar næring, som forventes å gi nye arbeidsplasser og verdiskaping i kommunen og på Haugalandet.

Selskapets formål og valg av selskapsform

Formålet med selskapet, slik det er definert vedtektene, vurderes å være dekkende for det eiermotivet kommunen har i selskapet.

I selskapets vedtekter §3 er formålet definert slik:

Selskapet har som formål å stille til disposisjon testfasiliteter for ny teknologi innen marin fornybar energi under ulike forhold, samt bistand og alt som herved inngår.

Det er viktig for kommunen at selskapets formål gir åpning for alle energityper som kan utvinnes fra havet. I forståelsen av «marin fornybar energi» ligger også «bølgekraft» og «solkraft» montert på maritime installasjoner. Framover kan det også være aktuelt å teste ut marine energiløsninger som kombineres med annen produksjon på havet som har behov for kraft. Mest aktuelt vil være marine energiløsninger kombinert med havgående fiskeoppdrett. Slik Karmøy kommune forstår selskapets formål er det ikke noe i selskapets vedtekter som hindrer selskapets styre også å legge til rette for slik «kombinert» testing.

Langsiktig strategi og eierhorisont (exit)

Karmøy kommune legger til grunn et langsiktig eierskap i selskapet. Selskapets styre skisserer en kontantstrøm minst ut år 2040. Interessen for testområder av denne art vil sannsynligvis avta etter hvert som utbygging av flytende havvind-installasjoner i Nordsjøen avtar. Etter at inntekter knyttet til utvikling av testinstallasjoner avtar, vil selskapets inntekter basere seg på andel av produsert strøm fra disse testinstallasjonene. Det kan naturligvis dukke opp nye behov i markedet, men horisonten i denne omgang er foreløpig år 2040. Kommunen som vertskommune ser sitt eierskap i det samme perspektivet som selskapet; altså et langsiktig eierperspektiv.

I invitasjonen til emisjonen er det ikke skissert en fremtidig avvikling av selskapet når testaktiviteter går mot en framtidig slutt. Det er heller ikke skissert noen mulig exit-strategi for aksjonærer som deltar i selskapet. Dette betyr at tilbakebetaling av investert kapital må baseres på utbytte og realisering av akkumulert egenkapital i selskapet over tid.

I følge opplysninger som er hentet inn hos selskapets ledelse vil en eventuell avviklingskostnad av selskapet være begrenset. I alle kontrakter selskapet inngår skal kunden bære kostnader med sanering og opprydning etter egen aktivitet. Dette er også krav i konsesjonene selskapet har fått av NVE. Det må stilles garanti som godkjennes av NVE. Selskapet har imidlertid opsjon på å overta sjøkabler som er utplassert. Eksisterende sjøkabel eies av Unitech AS. Ved utøvelse av opsjon vil selskapet samtidig også overta forpliktelsene til sanering og opprydning.

Kapitalbehov og risikoprofil

I invitasjonen til emisjonen oppgir styret at selskapet har kapitalbehov for å øke bemanning og etablere tilstrekkelige reserver til videre vekst. Både antall henvendelser og antall prosjekter er økende. I budsjettet har selskapet lagt inn to navngitte prosjekter som det er inngått avtaler om. I tillegg er det lagt inn fire nye prosjekter hvor selskapet har inngått opsjonsavtale med ett av prosjektene om testing de kommende årene. Det er behov for å søke nye konsesjoner hos NVE for å dekke etterspørselen. I første omgang har selskapet budsjettet «utviklingskostnader» med 2,5 million kroner hvert år de neste 4 årene fra år 2021 til og med år 2024.

Det er mulighet for at dette vil strekke seg over lengre tid og periodiseringen blir ikke lineær, slik som forutsatt i budsjettet. Det kan også komme nye behov etter år 2024. Selskapet opplyser at det pr. dato ikke er lagt inn nye forventninger om prosjekter etter år 2024. Da vil inntektene baseres på en avtalt andel av strømproduksjonen fra testinstallasjonene med flytende vindturbiner; jmf. Hywind som har produsert strøm til strømmettet på land over mange år.

Selskapet har utarbeidet et meget forenklet budsjett som viser kontantstrøm til selskapet. Budsjettet skiller ikke mellom drift og investering. Verken inngående balanse, kapitalkostnader eller skatt er tatt med. Ut over de to navngitte prosjektene og opsjonsavtalen, som allerede er inngått, opplyser selskapet at det er forutsatt fire ytterligere prosjekter til en verdi av ca. 14,7 millioner de neste fire årene. Hvis inntektene fra strømproduksjonen tas med fram til år 2040 er verdien betydelig større.

Basert på denne forenklete kontantstrømanalysen har selskapet egentlig ikke et kapitalbehov. Det er først hvis forutsetningene om at ingen av prosjektene lykkes at selskapet vil få et kapitalbehov på ca. 3 millioner i 2021. Lykkes selskapet kun med de to navngitte prosjektene vil kapitalbehovet være ca. 1 million i år 2023. Lykkes selskapet med de to navngitte prosjektene og opsjonsavtalen, vil selskapet ikke ha noe kapitalbehov. Akkumulert

kontantbeholdning vil da være ca. 1,5 millioner i år 2024. Riktig nok er dette en svært forenklet analyse uten hensyntatt finanskostnader og skattekostnader. Det er også forutsetninger i analysen fra selskapet om både strømpris, strømproduksjon og andel av strøminntektene fra testinstallasjonene som også er forbundet med usikkerhet. Hvis selskapet når alle forutsetningene i budsjettet og kontantstrømanalysen, er det egentlig kapitalbehov i selskapet svært begrenset og langt unna emisjonsmålet på 10 millioner. Kapitalbehovet ligger derfor i usikkerheten knyttet til forutsetningene, som gir styret en usikkerhet for å gjøre nødvending satsning på å bygge opp organisasjonen for å møte forventet etterspørsel. Mange forhold tilsier at «mulighetsvinduet» er nå. Dette underbygger et kapitalbehov i selskapet, men et kapitalbehov i størrelsesorden 10 millioner kroner har selskapet ikke dokumentert tilfredsstillende. Selv en kapitalutvidelse på det halve, vil gi styret en rimelig god mulighet til å håndtere både den operasjonelle og finansielle risikoen i selskapet.

Hvis selskapet tilfredsstiller alle forutsetningene som ligger til grunn for budsjettet og kontantstrømanalysen, vil selskapet allerede i år 2024 kunne tilbakebetale hele kapitalinnskuddet fra emisjonen til aksjonærene.

I eierstyringen framover vil det være viktig å få klarhet i hvordan aksjonærenes verdier og innskutt kapital sikres på lang sikt, og gi styret instruks om å utarbeide alternative planer for hvordan investert kapital kan tilbakeføres til aksjonærene med en rimelig risikoavkastning. Det vil også være naturlig at selskapet flytter sitt kapitalbehov over fra egenkapitalfinansiering til lånekapital så snart som den kommersielle og operative risikoen blir forutsigbar. Det vil si etter hvert som de nye testinstallasjonene kommer på plass og kan vise til en inntektsgivende strømproduksjon. Det har ingen hensikt å kapitalisere selskapet mer enn det behovet skulle tilsi.

Eierposisjon og partnerskap

Aksjonærsammensetningen i selskapet pr. desember 2020 er oppgitt i tabellen under.

Aksjonærer	Antall aksjer	Eierandel før emisjon	Nye aksjer	Sum aksjer
Rogaland Fylkeskommune	480	35,1 %		480
Equinor	480	35,1 %		480
Haugaland Kraft	177	12,9 %		177
Norce	70	5,1 %		70
Karmøy kommune	110	8,0 %		110
Haugesund kommune	10	0,7 %		10
Utsira kommune	20	1,5 %		20
Rogaland Ressurscenter	20	1,5 %		20
Nye aksjonærer	0	0,0 %	1 000	1 000
SUM	1 367	100,0 %	1 000	2 367

Både Rogaland fylkeskommune og Equinor signaliserer at det opprinnelige motivet for deltakelse i selskapet er oppnådd. Rogaland fylkeskommune ønsket å bidra til starthjelp for å komme i gang med et viktig prosjekt for å etablere testområdet for flytende havvind. For Equinor har også engasjementet i selskapet vært vellykket, hvor testen av Hyvind-teknologien har vært sentral. Testen har gitt grunnlaget til Equinor strategiske satsning innenfor flytende

havvind. Equinor ønsker likevel å fortsette et langsiktig eierskap i selskapet for å vise interesse for kommersiell utvikling av nye teknologier innenfor flytende havvind. Samtidig signaliserer Equinor at de ikke ønsker å ha en ledende eierposisjon i selskapet ved at de nylig ettergav betydelig gjeld til selskapet. Equinor hadde rett til å konvertere denne gjelden på 3 millioner kroner til aksjer i selskapet, men valgte ikke å benytte seg av rettigheten.

Haugaland Kraft AS er den tredje største eieren i selskapet og signaliserer også at deres motiv var å bidra til starthjelp til en ny framtidig næring. Eierposisjonen har neppe noen stor strategisk betydning for Haugaland Kraft AS.

Med unntak av Norce er det ingen av dagens eiere som har den nødvendige industrielle drivkraften for å utvikle selskapet. De kommunale eierne er ikke i posisjon til å ta en slik ledende rolle på eiersiden. Eiersammensetningen bør derfor forsterkes med nye aksjonærer som kan tilføre selskapet både ny kompetanse, kapital og industrielle synergier. Karmøy kommune bør derfor i første omgang kun bidra med kapital for å beholde sin eierandel på 8 prosent.

Ut fra Karmøy kommunes eiermotiv vil det være vesentlig at hovedkontoret i selskapet forblir på Haugalandet. Det gir best forutsetninger for jobbskaping i vår region. For Karmøy kommune kan det være riktig å inngå en aksjonæravtale med Rogaland fylkeskommune og de øvrige kommunale eierne, for å sikre et flertall som sikrer selskapets vedtekter på dette området. Se også avsnitt om «Vedtekter og eventuelle aksjonæravtaler».

Kompetansebehov og styrets sammensetning

Kompetansen i styret blir ansett som en avgjørende faktor for at selskaper lykkes langsiktig. Karmøy kommunes eiermelding bygger på anbefalinger fra KS om styrets sammensetning. Styrets sammensetning skal sees i en helhet og ha en balansert kjønnsrepresentasjon. Styret skal settes sammen som et tverrfaglig kollegium med egnede personlig egenskaper og ha en bred og solid erfarings- og kompetansebredde.

Selskapet operer i et marked med sterkt økende endringstakt og påvirkes i stor grad av reguleringer og insentivordninger både nasjonalt og internasjonalt - særlig innenfor EU-området. Dette stiller også større krav til eierne om å forstå selskapets situasjon. Det skal gjøres viktige veivalg for å kunne realisere de samfunnsøkonomiske potensialene med lokal jobbskaping og verdiskaping. Et kompetent styre blir viktig i den langsiktige planlegging og vil måtte ta avgjørende beslutninger om større endringer i selskapet med tanke på de «mulighetsvinduer» som dukker opp. Sammensetningen av styret bør tilstrebes å dekke følgende kompetanseområder:

- Bransjekunnskap: Styret bør dekke kompetanse innenfor energimarkedet, maritime operasjoner, leverandørindustrien, og pågående transformasjonsprosesser innen petromaritim industri.
- God kunnskap om forretningsutvikling og forretningslogikk blir sentral kompetanse de neste årene.
- Kompetanse innen strategisk økonomistyring, finans og juss vil også bli sentral kompetanse knyttet til selskapets forretningsutvikling.
- Kunnskap om selskapets virksomhet, drift, avtaler, lovgivning og nasjonale og internasjonale intensivordninger
- Kunnskap og erfaring med politiske prosesser og offentlig forvaltning kan også være viktig styrekompetane.

Selskapets vedtekter fastsetter at styret skal bestå av 3-6 medlemmer med «personlige varamedlemmer» etter generalforsamlingens nærmere beslutning. Selskapets praksis er fem styremedlemmer og en vararepresentant. Pr. dato er alle menn.

En tjenestetid på 2 år er i samsvar med kommunens eiermelding. Vedrørende «personlige varamedlemmer» er Karmøy kommunes generelle holdning at «numeriske varamedlemmer» er å foretrekke, som er i samsvar med anbefalingene om god offentlig eierstyring.

Karmøy kommune bør arbeide for best mulig å implementere anbefalingene i god offentlig eierstyring. Dette innbefatter «numeriske varamedlemmer» i stedet for «personlige varamedlemmer», kjønnsbalansert styresammensetning, og innføring av en valgkomité med en tilhørende instruks for komitéens arbeid. Valgkomitéens oppgave blir å avgi begrunnet innstilling til generalforsamlingen om valg av aksjonærvalgte styremedlemmer og varamedlemmer. Ønske om valgkomité kan fort bli oppfattet av de private aksjonærene som noe «overdimensjonert» i forhold til selskapets størrelse. Implementering av valgkomité blir, etter rådmannens mening, ikke det viktigste tema å arbeide for i kommunens eierstyring av dette selskapet, men er noe som kommunen vil støtte hvis det blir et flertall blant de øvrige aksjonærene.

Avkastningskrav

Kommunene er generelt forpliktet til å forvalte sitt eierskap og fellesskapets verdier på en god og forsvarlig måte. Forvaltning av innbyggernes investeringer må gi samfunnsøkonomisk vekst til regionen som helhet. Det vil si minst like god samfunnsøkonomisk avkastning som tilsvarende investeringer med samme risiko i andre næringsområder. I denne sammenhengen er samfunnsøkonomisk utvikling basert på forventninger om bærekraft og at samlet vekst må være større enn forbruket eller slitasjen av de innsatsfaktorene som investeres. Det vil si kapitalkostnader, slitasje eller forringelse av realverdier som arealer, miljø og natur. Det vil si i samsvar med FNs bærekraftsmål.

Det må være et helhetlig perspektiv på selskapets prestasjoner og effektivitet. Vekst i antall arbeidsplasser og summen av investeringer som gjøres i testaktiviteter er de to sterkeste indikatorene på samfunnsøkonomisk utvikling. Selv om eiermotivet er samfunnsøkonomisk, blir det krevende å sette samfunnsøkonomiske mål overfor styret. Særlig når kommunens eierposisjon er begrenset til 8 prosent og selskapets utvikling er avhengig av langsiktige private industrielle eiere. De samfunnsøkonomiske gevinstene må derfor komme som en direkte følge av den bedriftsøkonomiske styringen av selskapet, ellers vil styringsparameterne ikke være i samsvar med de private medinvestorene. Alternativet kan føre til et svært krevende samarbeid.

Kommunen kan i stedet forsøke å påvirke til best mulig samfunnsøkonomisk bidrag gjennom sin kommunikasjon med selskapet hvor forventninger blir tydeliggjort, og påvirke styresammensetningen ved å stemme inn samfunnsbevisste styremedlemmer.

Basis for kommunens eierstyring blir derfor en bedriftsøkonomisk styring som vil være i samsvar med de øvrige aksjonærene i selskapet. Bedriftsøkonomiske avkastningskrav er ikke drøftet med de øvrige private aksjonærene, men signalene er at de er svært moderate. Signalene er at det er de industrielle synergiene som er drivkraften for eierskapet. I tillegg kjennetegnes samtlige av aksjonærene å ha et tydelig samfunnsmessig og miljømessig ansvar.

Bedriftsøkonomiske styringsparametere knyttes direkte til avkastning på selskapets kapital og inntjening. Det er vanskelig å finne relevante sammenlignbare selskaper å sammenligne bedriftsøkonomiske styringsparametere med. En grunnleggende forutsetning for Karmøy

kommune er at innskudd aksjekapital er en investering, og ikke et tilskudd. Dette betyr at innskutt kapital skal forvaltes forsvarlig av styret og tilbakebetales med en viss rentemargin i fremtiden. De siste 4-5 årene har Karmøy kommune oppnådd i gjennomsnitt ca. 4,2 prosent pr. år i finansmarkedet. Det vil være naturlig å legge de samme forventning til grunn i dette tilfellet. I forhold til den verdsettelse som legges til grunn for emisjonen er denne avkastningen oppnådd hittil med god margin. Det framtidige budsjettet til selskapet viser også at dette minstekravet heller ikke synes å være utfordrende fremover.

En annen viktig årsak til å kommunisere et tydelig avkastningskrav til styret er at det kapitalbehovet som selskapet har skissert i invitasjonen til emisjonen kan være litt i overkant, om forutsetningene i budsjettet slår til. Et overkapitalisert selskap krever god disiplin i styret til forsvarlig forvaltning slik at kapitalen prioriteres til de mest lønnsomme investeringene, (jmf. «Agency problem»).

Nedenfor er det angitt hvilke bedriftsøkonomiske styringsparametere kommunen bør be selskapet rapportere:

- Egenkapitalrentabilitet (ROE) bør på sikt utjevne seg mot et årlig gjennomsnitt rundt 4-5 prosent. ROE skal rapporteres hvert år i forbindelse med fremleggelse av årsregnskap. Egenkapitalrentabilitet defineres som resultat etter skatt i prosent av akkumulert egenkapital. Underliggende verdiutvikling i selskapet bør også vurderes årlig.
- Totalrentabilitet (ROCE), forventes å ligge i intervallet 3 – 4 prosent. Målet er definert som summen av ordinært resultat før skatt og finanskostnader i prosent av totalkapitalen. ROCE måler selskapets evne til å skape verdier basert på de eiendelene selskapet samlet forvalter.
- Driftsinntekter (mill. kr.) i forhold til budsjett
- EBITDA (mill. kr.) i forhold til budsjett
- Driftsresultat (EBIT) i forhold til budsjett
- Årsresultat i forhold til budsjett
- Samlede investeringer i årlige testaktiviteter ved MET Centre

Utbyttepolitikk og kapitalstruktur

Selskapet har hittil blitt drevet uten at styret har krevd styrehonorar. Aksjonærene har ikke stilt noen avkastningskrav. I 2020 ettergav Equinor ASA er lån til selskapet på 3 millioner kroner. Alle har vært innstilt på at selskapet endelig skulle lykkes.

Det er fortsatt stor usikkerhet i flere av prosjektene som ligger som forutsetning for budsjettet til selskapet. Karmøy kommune bør derfor arbeide for at utbyttepolitikken settes til «null» på mellomlang sikt. Det vil si at alt overskudd som selskapet klarer å skape, bør disponeres til å styre egenkapitalen i selskapet. Når selskapet, rundt år 2025, går fra etablering av nye testinstallasjoner til drift basert på inntekter fra testaktørenes strømproduksjon, bør både utbyttepolitikken og kapitalstrukturen revurderes. Selskapet har i dag ingen langsiktig bankfinansiering. Med avtaler om fast inntjening fra strømproduksjonen vil selskapet ha god mulighet til å gå over i en mer stabil driftsfase hvor disse avtalene kan danne grunnlag for en endring i kapitalstrukturen hvor egenkapitalfinansieringen reduseres til fordel for langsiktig bankfinansiering. Utbyttepolitikken bør evalueres i forhold til de resultater selskapet oppnår.

Vedtekter og eventuelt aksjonæravtaler

Det er særlig to bestemmelser som med fordel kan endres i dagens vedtekter i selskapet. Den ene er knyttet til beregningen i omsetning av aksjen, jmf. vedtektene § 5. Den andre er «personlig varamedlemmer», jmf. vedtektene § 6.

Det er vanskelig å finne en god begrunnelse for begrensningen i omsettelig i § 5 om aksjeerverv. Her står «at aksjens verdi ikke skal overstige den matematiske verdi med tillegg av skjulte reserver og reduksjon av latent skatteansvar». Bestemmelsen vil kun være begrensende for å få inn nye aksjonærer i selskapet. Karmøy kommune bør arbeide for å endre vedtektene slik at det ikke er begrensninger for å omsette aksjen ut over det som er fastsatt i aksjeloven. Se vedlegg med vedtekter.

Praksisen i selskapet er at det ikke har vært valgt personlige varamedlemmer. Pr. i dag er det kun registrert ett varamedlem. Karmøy kommune bør arbeide for å få endre vedtektene fra «personlige varamedlemmer» til «to numeriske varamedlemmer». Se også begrunnelser i avsnitt om «Kompetansebehov og styrets sammensetning».

Vedrørende aksjonæravtale, kan det være aktuelt for Karmøy kommune å inngå en aksjonæravtale med Rogaland fylkeskommune og de øvrige kommunale aksjonærene for å oppnå et nødvendig flertall for sikre at hovedkontoret forblir på Haugalandet. Se også avsnitt om «Eierposisjon og partnerskap»

Bruk av eierorganer

Kommunen kan utøve sitt eierskap i selskapet på prinsipielt samme måte som for andre virksomheter kommunen har eierskap i. Det vil si gjennom eierstrategi, eiermøter og generalforsamling. Riktignok er eierandelen i selskapet begrenset til 8 prosent, men likevel stor nok til å sikre en god dialog med de øvrige aksjonærene i selskapet. Selskapets virksomhet er også innenfor en viktig sektor hvor det er naturlig at næringssjefen har jevnlig dialog med selskapet.

RÅDMANNENS KOMMENTARER

Offshore vind er en industri som er i sterk utvikling og mye har skjedd på kort tid for norsk havvind. I april 2020 godkjente regjeringen utbyggingen av den flytende havvindparken Hywind Tampen for Equinor. Prosjekt mottok 2,3 milliarder kroner i støtte fra Enova. I januar 2021 ble det lyst ut konsesjoner for to områder – Utsira Nord og Sørlege Norsjø II.

Industriaktører posisjonerer seg for disse to områdene. Samlet kan dette gi en utbygging av inntil 4500 MW. I halv drift tilsvarer dette en produksjon på i underkant av 20 TWh årlig, eller strømforbruket til ca. 1,2 million norske husholdninger. Det arbeides også det med flytende havvind-prosjekter utenfor norsk sokkel i andre steder av Nordsjøbassenget. Samt øvrige deler av Europa og verden.

Trenden fremover at vindturbinparker etableres lenger og lenger fra land på dypere vann. Dette øker mulighetene og synergiene med kompetansen i det norske maritime miljøet. Karmøy kommune og nabokommunene er hjemkommuner for flere offshorerederier, subsea-virksomheter og oljeserviceselskaper som arbeider med omstilling til nye virksomhetsområder. Offshore vind har et meget interessant potensial. MET Centre kan bidra til å gi vår industri et fortrinn i dette internasjonale markedet. Nærheten til Skudeneshavn kan gi viktige næringssynergier for utvikling av byen, og klart styrke leverandørindustrien og kompetansemiljøet i regionen.

Administrasjonen i Karmøy kommune har fulgt utviklingen i selskapet, og har blant annet deltatt i flere møter i Norwegian Offshore Windcluster og i møter med testaktører. Inntrykket er at selskapet arbeider godt med svært begrensede midler. Styret ønsker å øke aktivitetsnivået

for å sikre at alle prosjektene som det er inngått avtaler med og nye som det er forhandlinger lykkes. For å sikre handlingsrommet ønsker styret å styrke kapitaliseringen av selskapet. Lykkes selskapet med de forutsetningene som er lagt inn i budsjettet, er kapitalbehovet begrenset. Derimot, hvis prosessene blir forsinket er støtter på andre uforutsette hendelser som ofte skjer i denne type utviklingsprosjekter, vil kapitalbehovet bli veldig tydelig.

Fulltegnes emisjonen i tråd med styret forslag, vil tegning av 80 aksjer til en verdi av 800.000 kroner sikre at Karmøy kommune beholder sin eierandel på 8 prosent. Hvis emisjonen ikke fulltegnes, vil kommunen få en noe høyere eierandel. Dette gir ikke kommunen større praktisk innflytelse på eierstyringen av selskapet, men det er heller ikke hensikten. Hensikten for kommunen er å bidra til at pågående prosjekter lykkes, og at dette utløser ny næringsaktivitet i kommunen og Haugalandet, styrker kompetansemiljøene og bidrar til nye arbeidsplasser. Finansiell risiko for Karmøy kommune er begrenset til innskutt aksjekapital. Skulle selskapet lykkes med de omtalte prosjektene er det høyst sannsynlig at investeringen vil gi god lønnsomhet.

Styring av selskapet egenkapital vil gi styret trygghet for å at aksjonærene er villige til å satse i et ekspansivt marked og gi selskapet rom for å gjennomføre planene som foreligger. Det vil være et viktig bidrag til selskapets arbeid for å lykkes med å realisere de testprosjektene som er i «pipeline».

RÅDMANNENS KONKLUSJON

Marin Energi Testsenter AS har, etter mange års iherdig arbeid, lykkes med å posisjonere selskapet og testområdet utenfor Skudeneshavn i verdensklasse for flytende offshore havvind. Samtidig har selskapet lykkes å bygge opp en internasjonal bedriftsklynge med over 221 medlemmer som fortsetter å vokse. «Norwegian Offshore Wind Cluster» fikk «Arena-status» av Innovasjon Norge i 2018. Sammen med at regjering utlyste konsesjoner for «Utsira Nord» og «Sørliche Nordsjø II», og det faktum at Haugalandet allerede har et næringsliv som er verdensledende innenfor maritime operasjoner, er dette fire faktorer som virkelig setter Haugalandet på verdenskartet for å tilrettelegge for investeringer og jobbskaping i en av verdens mest fremad voksende «grønne» industrier. I et slikt bilde er kommunens deltakelse med kr. 800.000 i kapitalutvidelsen i selskapet svært strategisk for å styrke kommunens og Haugalandets posisjon innen offshore havvind. Eierskap i selskapet er i samsvar med «Utviklingsplan for Haugesundregionen» og kommunens egen «Strategisk næringsplan», særlig i forhold til utvikling av infrastruktur for å tilrettelegge for private investeringer, næringssynergier og klyngesamarbeid.

Videre inneholder dette saksframlegget viktige vurderinger som vil bidra til at kommunen får en mer målrettet eierstyring av selskapet framover. Det er viktig både for utvikling av selskapet og selskaps samfunnsøkonomiske betydning, men også for bedre forvaltning av kommunens investering i selskapet.

Rådmannen i Karmøy, 04.03.2021

Vibeke Vikse Johnsen
sign.

Vedlegg:
201215 Kapitalutvidelse Marin Energi Testsenter AS
201215 Kapitalutvidelse Marin Energi Testsenter - presentasjon

